УКЫТУНЫҢ ПЛАНЛАШТЫРЫЛГАН НӘТИҖӘЛӘРЕ

Предметны өйрәнү нәтиҗәләре:

- әсәрләрне сәнгатьле һәм хатасыз уку;
- әсәрдәге өзекләрне сайлап ала, рәсемгә төшерә белү;
- Рәсемнәр һәм әсәрләр арасындагы бердәмлекне таба белү;
- әдәби әсәр белән эшли белү;
- укылган әсәрне хикәяли белү;
- әсәрләрне сәхнәләштерә белү;
- текстны рольләргә бүлеп укый белү;
- әсәр геройларына кыскача характеристика бирә белү;
- язучыларның кызыклы хәлләрне җиткерү алымнарын белү.

Универсаль уку гамәлләре формалаштыруның көтелгән нәтиҗәләре

Шәхескә кагылышлы универсаль уку гамәлләре формалашу нәтиҗәләре:

- үз илең, халкың һәм тарихың белән горурлану хисләре формалаштырырга, һөнәрләр дөньясы белән танышырга, җәмәгать урыннарында, мәктәптә үз-үзеңне тотуның әхлакый кагыйдәләрен үзләштерергә;
- уку эшчәнлеге һәм аның мотивлары арасында элемтә урнаштырырга;
- әдәби мәдәният нигезендә матурлыкны күрә белү һәм эстетик хисләр формалаштырырга.
- белем бирү учреждениесенә унай караш, әдәби уку фәнен өйрәнүнең кирәклеген аңларга;
- уку эшчәнлегенең уңышлылыгы (унышсызлылыгы) сәбәпләрен аңларга;
- аралашканда иптәшеңнең мотивларына һәм хисләренә ориентлашырга, үз-үзеңне тотышыңда мораль нормаларга һәм этик таләпләргә тотрыклы иярергә.

Регулятив универсаль уку гамәлләре формалашу нәтиҗәләре:

- максатка ирешүдә үҗәтлек, авырлыкны җиңүгә әзер булу, авырлыкларны чишү ысулларын эзләүгә ихтыяҗ формалаштырырга;
- ирешеләчәк нәтиҗәне алдан күрергә;
- проблеманы чишүдә берничә вариант табарга,аларны кулланып карарга;
- үтәлгән эшнең сыйфатын һәм дәрәҗәсен билгеләргә, уңышлылыгына бәя бирергә;
- кагыйдәләрне, күрсәтмәләрне истә тотып гамәлләр кылырга;
- укытучы белән хезмәттәшлектә итәргә;
- уку хезмәттәшлегендә танып белү инициативасы күрсәтергә;
- укытучы тарафыннан билгеләнгән эш-гамәлне мөстәкыйль рәвештә яңа уку материалында исәпкә алырга;
- эш-гамәлләрнең дөрес үтәлешен мөстәкыйль рәвештә бәяләргә һәм тиешле төзәтмәләр кертергә.

Танып белү универсаль уку гамәлләре формалашу нәтиҗәләре:

- эшчәнлек барышын һәм нәтиҗәләрен тикшереп һәм бәяләп барырга;
- охшашлык һәм аермалыкларны аерырга, чагыштырырга;
- аерып алынган нигез буенча объектларны тәртипкә салырга;
- нәтиҗә чыгарырга;
- охшашлыклар урнаштырырга;
- проблеманы кыска һәм ачык итеп әйтергә;

- проблеманы чишү алымнарын хезмәттәшлектә табарга.
- ***Коммуникатив универсаль уку гамәлләре формалашу нәтиҗәләре:***
- укытучы, туганнар, әти-әниләр белән хезмәттәшлекне планлаштыру – катнашучыларның максатларын, вазифаларын үзара аралашу ысулларын билгеләргә;
- сораулар формалаштырырга, җитмәгән мәгълүматны башкалардан сорашып белергә;
- проблеманы ачарга, аны тормышка ашырырга, үзара килешүгә ирешергә;
- эшлекле партнерлы аралашырга, төркемдә үзара ярдәм итешергә;
- үз фикереңне тулы, төгәл һәм ачык , аңлаешлы итеп әйтергә, аны якларга.

4 нче сыйныфны тәмамлаган укучыларның белеме, эш осталыгы һәм күнекмәләренә таләпләр

Әсәрне сүзләрне дөрес итеп әйтеп, кычкырып һәм эчтән укый белү;
Әсәрнең мәгънәви кисәкләре арасындагы бәйләнешне ачыклау, төп фикерне билгеләү һәм аны үз сүзләрең белән әйтеп бирү;
Төрле авторларның 6-8 шигырен яттан сөйләү;
Кыска күләмле әсәрләрнең эчтәлеген сөйләү;
Тылсымлы һәм хайваннар турындагы әкиятләрне, мәсәлләрне аера белу;
Әсәрдәге төп геройны характерлау, төрле әсәр геройларына чагыштырма характеристика;
Укылган әсәрдән чагыштыру, җанландыру, контрастны таба белу;
Сүзлекләрдән файдалану, тематик сүзлекләр төзү;
Аерым бер элементы буенча китапта ориентлашырга өйрәтү *(авторы , исеме, “Эчтәлек” бите, иллюстрацияләр)*
Фольклор жанрын аеру: хайваннар турындагы, тылсымлы әкиятләрне өйрәнү, мәсәл,хикәя турында күзаллау, халык иҗаты әсәрләре һәм автор әсәрләрен төркемли белү.

Укучы түбәндәгеләрне белергә тиеш:

- 4-5 татар, рус, чит ил классигынын исемен, аларның әсәрләрен;
- 4-5 хәзерге заман язучысы яки шагыйренең исемен, алар язган рубрикаларны;
- Үзенә иң ошаган авторның берничә әсәрен.

Алынган белемнәрне көндәлек тормышта куллану

- китапның, төрле элементларнына карап, эчтәлеген билгеләү;
- мөстәкыйль рәвештә уку өчен китап сайлау;
- укылган әсәр геройларын тасвирлап сөйләү;
- төрле чыганаклардан кирәкле мәгълүматны табу.

УКЫТУ КУРСЫНЫҢ ЭЧТӘЛЕГЕ

Халык авыз иҗаты һәм әдәбият

Халык авыз иҗаты турында гомуми кузаллау булдыру. Авторның булмавы, телдән сөйләм, практик-уен характерындагы кече жанр әсәрләре. Бишек җырлары, санамыш, табышмак, тизәйткеч, эндәшләр. Әйләнмәле һәм чылбыр әкиятләр. Халык авыз иҗатының табышмак, әйләнмәле әкият кебек формаларын практик яктан үзләштерү.Сурәтләнгән вакыйгаларга карата автор фикере (әсәр исеме, геройларга характеристика, авторлар бәяләмәсе).

Әсәрнең эмоциональ тоны

Юмористик һәм җитди характердагы әсәрләр. Әсәрләрне китаптан кычкырып, яттан укыганда эмоциональ характерны чагылдыра белү. Тавыш төсмерләре: интонация, тон, тавыш көче, тембр, темп, пауза, логик басым, сүзсез мимика, хәрәкәтләр, ымнарны дөрес бирә алу.

Әдәби сәнгатьлелек чаралары

Текстны анализлау барышында сәнгатьлелек чараларын табарга күнектерү. Сурәтләү чаралары турында беренчел кузаллау булдыру, кабатлауларның мәгънәсенә төшенү, тавышның сәнгатьлелеген ачыклау: рифма, ритм төшенчәсе бирү.

Әдәби жанрлар
Жанрлар турында гомуми кузаллау булдыру: Әкият, бәет, мәсәл, хикәя, шигырь жанрларының үзенчәлекләрен белү.
Хикәя. Хикәянең исеме. Ике образны чагыштырып сөйли белү. Әсәрдәге геройларга карата үз фикерен белдерү.
*Шигырь***.** Дөньяны шагыйрьләр күзлегеннән чыгып танып белү: шагыйрь матурлыкны тоя белергә өйрәтә. Рифма белән танышу: аны таба, куллана белергә күнектерү.
Библиографик культура. Дәреслектә җиңел генә ориентлашырга өйрәтү: "Эчтәлек" битеннән кирәкле әсәрне тиз генә эзләп табу.
Уку күнекмәләре. Йөгерек, аңлап, дөрес, сәнгатьле һәм орфоэпия нормаларын үтәп, тулы сүзләр белән уку. Укыганда орфоэпия нормаларын төгәл саклау, дөрес тавыш төсмерләре (тавыш көче, темпы) белән укырга өйрәтү. Уку күнекмәләренең ике төрен да (эчтән һәм кычкырып уку) интенсив үстерү. Төрле күләмдәге һәм жанрдагы әсәрләрне йөгерек һәм аңлап уку.
Сәнгатьле уку һәм сәнгатьле сөйләү күнекмәләрен камилләштерү, сөйләм техникасына дөрес сулыш алуга тавыш көчен үстерүгә иҗекләрнең һәм авазларның әйтелеш төгәллегенә күнегүләр. Интонация (тизлек, ритм, логик басым, сөйләм һәм укуның музыкаль яңгырашы) өстендә эш. Сәнгатьле укуга мөстәкыйль рәвештә әзерләнү.
Әдәбият белеменнән мәгълүматлар. Сатира белән танышу. Җанлы гәүдәләнешне чынбарлыкны тасвирлауда файдалану.
Текст өстендә эш. Укыганның төп фикерен мөстәкыйль әйтеп бирү, текстның мәгънәле кисәкләрен билгеләү. Үзлегеннән төзелгән план яки сүзле рәсем буенча текст эчтәлеген тулысынча сайлап һәм кыскача сөйләү. Укытучы билгеләгән темага хикәя төзү өчен тексттан материал сайлый белү. Эчтәлекне логик эзлеклелектә һәм төгәл сөйләү. Диалогларны хикәяләү формасына күчерә алу. Персонажларга, укытучы тәкъдим иткән сүзләрне кертеп, характеристика бирү; укытучы ярдәмендә алар турындагы белешмәләрне берләштерү: исеме, яше, тышкы кыяфәте, кыланышлары, гадәте, уй-хыяллары, дуслары, дошманнары.
Әсәр геройларының сөйләм үзенчәлекләрен билгеләү, аларның эш-кыланышларын, тирә- якка, дөньяга карашларын чагыштырып карау узеңнең һәм авторның геройга мөнәсәбәтен ачыклау. Текстагы сүзләрнең мәгънә төсмерләрен аера белү һәм аларны сөйләмдә куллану,сурәтләү чараларын тану һәм аңлау (чагыштыру, эпитет, метафора, фразеологик берәмлеклар).
Укучыларның сүзлеген баету һәм активлаштыру. Әйтмә сөйләмне, аның эчтәлеген, ачыклыгын һәм сәнгатьлелеген үстерү. Эчтәлекне иҗади сөйләү: әсәрнең герое исеменнән аның язмышы турында хикәяләүне дәвам итү; тормышта күзәтелгән вакыйгалар турында хикәя төзү. Предметларга, табигать күренешләрен» сүзле картина ясау. Укытучы билгеләгән темага фикер йөртү һәм тасвирлама формасында текстлар төзү.
Дәреслек белән эшләү. Эчтәлек өлешендә җиңел ориентлашу. Текстларга куелган сорау һәм биремнәрне мөстәкыйль үтәү, дәреслекнең методик һәм белешмә аппараты белән эш итү. «Абзац», «кызыл юл», «бүлек исеме» төшенчәләрен аңлау һәм куллану.
Балалар китабы белән эшләү. Даими рәвештә китапка мөрәҗәгать итү, әдәби әсәрләрне укып бару ихтыяҗы тәрбияләү. Укыган һәм ишеткән турында фикер алышуга теләк уяту.
Китапны кабат укудан шатлык һәм канагатьлек хисе кичерү өчен шартлар тудыру.
Шигърият дөньясына керү, шигырь ятлау. Төрле шагыйрьләрнең бер темага язган шигырьләрен, аерым әдипнең төрле шигырьләрен чагыштыру. Авторның геройга, вакыйгаларга, күренешләргә мөнәсәбәтен сиземли алу, үз фикереңне ачык әйтә белү. Табигатьне төрле ел фасылларында чагыштырып, дөньяның күп төсле, формаларның күп төрле икәнлеген аңларга ярдәм итү, матурлыкка тиешле хисләр белән җавап бирергә, оригиналь һәм стандарт булмаган фикерләр белән кызыксынырга, гади предметларның гадәти булмаган якларын ачарга өйрәтү.
Телевизион тапшырулар, фильмнар турында үз фикереңне язып бирү, укылган китапка кыска аннотацияләр язу. Шигырьләр, хикәяләр язып карау. Әсәр геройларының сүзле портретларын ясау. Әдәбият, музыка, сынлы сәнгать тудырган образларның үзенчәлекләрен чагыштыру. Иҗади эшләрне сыйныфта бергәләп тикшерү, сыйныфташларның иҗатына игътибарлы булу, теләктәшлек күрсәтү.

Яттан өйрәнү — дәрестә укылган яки программадан тыш сайланган 10—12 шигырь.

4нче сыйныфта укыла торган әсәрләр.

Халык авыз иҗаты.
Җир ничек яралган?" (легенда), "Күкнең күтәрелүе (хикәят), "Айдархан һәм сәхабәләр, (легенда), "Пәйгамбәрнең тууы һәм аның балачагы", "Абага чәчәге (хикәят), "Ак бүре"(риваять), "Кырык кыз"(риваять), "Мәрҗан каласы һәм унике кыз" (хикәят), "Дөнья яратылу турында" (миф), "Хапи алла турында" (миф), "Чыршы ни өчен мәңге яшел?" (легенда) . әкиятләр: "Ак байтал", "Ак бүре", "Еланнар патшасы Шаһмара", "Үги кыз" , "Ике кыз", "Бумеранг"(Австралия халкы әкияте).

Борынгы язучылар һәм татар әдәбияты классиклары
Кол Гали "Кыйссаи Йосыф".
Г. Тукай : "Таз", "Яз галәмәтләре".
Дәрдемәнд: "Гали".
З. Ярмәки: "Иртә", "Ак каен".
М.Җәлил: "Дару".
К.Насыйри. "Каз итен коймакка төреп, каймакка маныл ашау".
Н.Исәнбәт: " Кышкы төндә", "Туган ил", "Өч матур сүз".
Ш.Бабич: " Тын төн", "Габдулла әфәнде Тукай". .
А. Алиш. "Сертотмас Үрдәк".
Г.Кутуй." Яшен".
Ш.Галиев:"Кол Галигә", "Алсу дөнья", "Җирдә миңа ни кирәк?", "Урман ява", "Тукран сые".
Г.Ибраһимов: " Укудан кайткач".
Г.Галиев." Бибкәй аланы".
Ф.Әмирхан. " Кечкенә хезмәтче".
К.Нәҗми: "Нәсимәнең беренче эш көне".
З.Бәшири: " Бер асрауның аһ-зары".
Н.Думави: " "Беренче кар", "Ятим бала".
М.Мәһдиев: "Бәхилләшү".
С.Хәким: " "Яратам мин", "Тегермән стенасындагы язулар".
Ә.Фәйзи :"Асрарга бала бирәм".
Ф.Хөсни:"Малай белән солдат".
Ш.Рәкыйпов: " Төнге очыш".
И.Туктар: "Букет", "Бер каен үсә".
Г.Хәсәнов: " Аккош", "Абага".
Г.Сабитов: "Кадерле ул туган як!", "Чәчәк нигә боекты?".
Н.Арсланов: "Халкыма".
Ж.Тәрҗеманов: "Шуктуган", "Тукран малае Шуктуган".
Л.Ихсанова : " Шомырт чәчәкләре ак кына".
Ф.Яруллин: "Буар елан".
М.Әгъләмов: "Матурлык минем белән".
Зөлфәт: "Кыз тавы".
С.Шакир: " Ландыш чәчәге".
Р.Хафизова: "Кирлемән".
Г.Латыйп: "Минем нәсел".
Р.Гыйззәтуллин: "Язгы моң".

К.Тимбикова: “Бану әби сабагы”.
К.Сибгатуллин: “Чыпчык”, “Бөтен кеше бүген шундый әйбәт”.
Роб.Әхмәтҗанов: “Безнең шигырь”.
Р.Хисмәтуллин: “Аһ. Бер китсә кирегә...”

Рус язучылары:
Л. Толстой “Слива төше”.
Н. Сладков: “Тыштан ялтырый. эчтән калтырый».

Әдәби уку, татар телендә башлангыч гомуми белем бирү мәктәбе өчен.
Әдәби уку. Г. М. Сафиуллина, Ф.Ф.Хәсәншина, Ә.Г.Мөхәмәтҗанова 3 кисәктә, Казан, “Мәгариф-Вакыт” нәшрияты, 2014 нче ел китапларына нигезләнеп төзелде.

УКЫТУ ФӘНЕНЕҢ УКУ ПЛАНЫНДА ТОТКАН УРЫНЫ

4 нче сыйныфта эш программасы атнага 2 сәгать исәбеннән елга 68 сәгатькә төзелде.
Уку вакыты елга 34 атнага исәпләнгән

КАЛЕНДАРЬ - ТЕМАТИК ПЛАНЛАШТЫРУ

№	Дәрес темасы	Шәхескә кагылышлы һәм метапредметлы нәтиҗәләр (УУГ) формалашу	Дата	
			План	**Факт**
1.	Җир йөзендә яшәгән беренче кешеләр	**Белергә тиеш:** -әдәби уку фәненең тарих белән бәйлелеген күрсәтә, борынгы заманда җир йөзендә яшәгән кешеләр тормышы турында белү **Башкара алырга тиеш:** -текст белән фәнни эшли белү -илнең үткәненә хөрмәт белән карарга күнектерү		
2.	Җир ничек барлыкка килгән? “Җир ничек яралган?” (легенда)	**Белергә тиеш:** - Җир шарының барлыкка килүен легенда һәм мифлар аша белү **Башкара алырга тиеш:** -кешелекнең олы мирасы булган легенда һәм мифларда дөреслекнең чагылышын таба белү - әсәрләрне сәнгатьле итеп, паузалар белән, логик басымга әһәмият биреп укырга гадәтләндерү		
3	Борынгы легендалар ни сөйли?	**Белергә тиеш:** -легенда һәм әкият жанрларын аера белү **Башкара алырга тиеш:** мисаллар ярдәмендә һәр ике жанрга караган әсәрләрне аера		

4.	Тотем агачлар	**Белергә тиеш:** -татар халкы изге итеп саный торган агачларны барлау, алар турында халык авыз иҗаты әсәрләрен уку, **Башкара алырга тиеш:** **-** халыкның милли йолаларын, гореф-гадәтләрен хөрмәтләү		
5	Пәйгамбәрнең тууы.	**Белергә тиеш** -“Картиналар телен” аңлый белү **Башкара алырга тиеш:** **-** Сән. итеп, тыныш билгеләрендә паузаларны дөрес ясап, логик басымны урынлы куеп укый		
6.	Туган як сылуы – ак каен. Ныгыту.	**Белергә тиеш:** Тотем агачлар – ак каен турында тирәнрәк белү **Башкара алырга тиеш:** ачыклый торган сораулар бирә		
7.	Абага чәчәге.”	**Белергә тиеш:** -Язучы әсәре белән танышу. Абага чәчәген тормыштагы башка чәчәкләр белән чагыштырып сөйли **Башкара алырга тиеш:** -хикәяне укып, мөст. нәтиҗәләр ясый белү		
8	Абага чәчәге.”	**Белергә тиеш:** -Язучы әсәре белән танышу. Абага чәчәген тормыштагы башка чәчәкләр белән чагыштырып сөйли **Башкара алырга тиеш:** -хикәяне укып, мөст. нәтиҗәләр ясый белү		
9	Тотем хайваннар	**Белергә тиеш:** -Борынгы дәүләтләр, алардагы яшәеш турында белү **Башкара алырга тиеш:** Картиналар телен аңлый белү		
10	Татар мифологиясендә Ак бүре Татарстан гербы.	**Белергә тиеш:** Татарстан гербы ның һәр элементы нәрсә аңлатуын белү **Башкара алырга тиеш:** - хикәяне укып, мөст. нәтиҗәләр ясый белү		
11	Ак бүре (Татар халык әкияте)	**Белергә тиеш:** -Ак бүренең характер сыйфатлары аша аның уңай геройның булышчысы булуын аңлый белү **Башкара алырга тиеш:** -Әдәби әсәрләрнең идея эчтәлекләрен, аңлый, анализлый белү		
12	Әкиятләрдә ак елан.	**Белергә тиеш:** -Башка еланнардан аермалы буларак, ак еланның төп герой ярдәмчесе булуын аңлата белү. **Башкара алырга тиеш:** -тылсымлы әкиятләрнең серен ачу		
13	Еланнар патшасы	**Белергә тиеш:-**ак төснең символик мәгънәсен аңлап куллана белү		

	Шаhмара.	**Башкара алырга тиеш:** -тылсымлы әкиятләрдәге өч төрле дөняны билгели алу осталыгын камилләштерү		
14	Борынгы шагыйрь Кол Гали.	**Белергә тиеш:** - Борынгы шагыйрьләр иҗатының үзләре яшәгән чорга бәйле булуын белү **- Башкара алырга тиеш:** -Кол Гали образының поэзиядә һәм рәсем сәнгатендә тасвирлану үзенчәлекләрен белү		
15	Кыссаи Йосыф.	**Белергә тиеш:** -Кол Гали һәм ул яшәгән чорның үзенчәлекләрен **Башкара алырга тиеш:** поэманың эчтәлеге аша кешелеклелек сыйфатларын аңлый белү		
16	Без – татар балалары.	**Белергә тиеш:** -Текстта мәгънәсе аңлашылмаган сүзләрне сүзлекләрдән таба белү **Башкара алырга тиеш:** -тематик, монографик җыентыклар төзи, рольләргә бүлеп укый		
17	Нәсел агачы.	**Белергә тиеш:** -Дәреслек һәм хрестоматиядәге, дәреслек һәм мөс.эш дәфтәрендәге шартлы билгеләр белән эш итә белү **Башкара алырга тиеш:** **-** фольклор әсәрләрне укый		
18	Су асты патшалыгында.	**Белергә тиеш:** Текстта мәгънәсе аңлашылмаган сүзләрне сүзлекләрдән таба белү **Башкара алырга тиеш:** **-** әсәрдәге сихри күренешләр аша авторның безне хисләр дөньясына чакыруын дәлилләп аңлата белү		
19	Су кызы.	**Белергә тиеш:** **-**Айсылу образының башка әкиятләрдәге су кызларыннан аермасын белү **Башкара алырга тиеш:** -Су анасы образы аша кешеләрдәге начар сыйфатларны танып, күрсәтә белү		
20	Айсылу – бәхетле бала.	**Белергә тиеш:** -Дәреснең темасы ни өчен шулай аталуын әсәрдән өзекләр белән дәлилләп аңлата белү **Башкара алырга тиеш:** -хыял белән чынбарлык туры килмәгән өлешләр-не таба белү		

21.	Җирдә миңа ни кирәк? Ш.Галиев. Алсу дөнья.	**Белергә тиеш:** -идея эчтәлеген аңлый белү **Башкара алырга тиеш:** Кеше һәм табигать тормышындагы уртаклыкны аңлау		
22	Шәехзадә Бабич шигырьләре.	**Белергә тиеш:** -Ш. Бабичның ике шигырен укып, язу стилен аңлый **Башкара алырга тиеш:** Үз эшчәнлегеңне контрольгә ала, биремнәрне үтәү дөреслеген тикшерү		
23	Көзге табигать мизгелләре. .	**Белергә тиеш:** -үз эшләрен анализлый белү **Башкара алырга тиеш:** -үзеңдәге тискәре сыйфатларын бетерү		
24	Кышкы сандугач.	**Белергә тиеш:** - Кышлаучы кошлар турында тирәнрәк белү **Башкара алырга тиеш:** - язучыларның күзәтүләреннән чыгып иҗат иткән әсәрләрен дөрес аңлап, сән.укый белү		
25	Иртә яме, иртә моңы-җан азыгы.	**Белергә тиеш:** -Әсәрләрне паузалар белән, логик басымга әһәмият биреп сән.укырга өйрәтү **Башкара алырга тиеш:** -Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәләрен формалаштыра		
26	Әнкәм портреты.	**Белергә тиеш:** -табигать могҗизаларын күрә-тоемлый белү **Башкара алырга тиеш:** -ялгыш фикерләрне вакытында тәнкыйтьли, хаталарны күрсәтү		
27	Иң матур сүз.	**Белергә тиеш:** -текстта ориентлашу, чагыштыру, сынландыру, контраст урыннарны билгели белү **Башкара алырга тиеш:** -Тексттагы төсләр белән белдерелгән биремнәрне үтәү		
28	Кеше ышанмаслык сүзне чын булса да сөйләмә.	**Белергә тиеш:** - текстның билгеле бер өзегенә иллюстрацияләр таба белү **Башкара алырга тиеш:** -Мөстәкыйльэш дәфтәрендәге мәгълүматлар белән эшли белү		
29	Газаплы язмыш. ”Бибкәй аланы”	**Белергә тиеш:** -гамәлләрне таләп ителгән вакытта башлый һәм төгәлли белү		

	хикәясе	**Башкара алырга тиеш:** -кирәкле өзекләрне табу		
30	Кечкенә хезмәтче.	**Белергә тиеш:** -төрле фикерләрне исәпкә алу һәм үз фикереңне нигезләгәндә тормыш тәҗрибәсенә таяна белү **Башкара алырга тиеш:** -күршең белән хезмәттәшлек итә		
31	Күз яшьле балачак.	**Белергә тиеш:** күзәтүчән, игътибарлы була белү **Башкара алырга тиеш:** -үз уңышсызлыкларың, уңышларың турында фикер йөртә		
32	Каникуллар- рәхәт вакыт.	**Белергә тиеш:** -үз мөмкинлекләреңне бәяли белү **Башкара алырга тиеш:** -үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәләрен яхшыртуга ихтыяҗ формалаштыру		
33	Балачак хатирәләре.	**Белергә тиеш:** -мәгънә барлыкка китерә белү **Башкара алырга тиеш:** -әсәрләрне чагыштырып, уртак һәм аермаларны якларны билгели белү		
34	Матурлык дөньяны коткара.	**Белергә тиеш:** - гамәлләрне таләп ителгән вакытта башлый һәм төгәлли белү **Башкара алырга тиеш:** - үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәләрен яхшыртуга ихтыяҗ формалаштыру		
35	Көннәрем гөрләп торсын.	**Белергә тиеш:** -өйдә,мәктәптә, гомумән барлык җирдә үзеңне әдәпле, ягымлы тотарга гадәтләндерү **Башкара алырга тиеш:** **-** үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәләрен яхшыртуга ихтыяҗ формалаштыру		
36	Каен – урман чибәре.	**Белергә тиеш:** -текстта ориентлашу, чагыштыру, сынландыру, контраст урыннарны билгели белү **Башкара алырга тиеш:** -тексттагы төсләр белән белдерелгән биремнәрне үтәү		
37	Бөтен дөнья ак кына.	**Белергә тиеш:** күзәтүчән, игътибарлы була белү **Башкара алырга тиеш:** -үз уңышсызлыкларың, уңышларың турында фикер йөртә		
38	Язгы моң.	**Белергә тиеш:** -Р.Гыйззәтулинның “Язгы моң” хикәясе аша табигатьнең матур һәм ямьсез яклары бирелешен аңлата белү **Башкара алырга тиеш:** -әсәрләрдә бирелгән күренешләрне аңлый белү, йөгерек аңлап уку		
39	Серле күк	**Белергә тиеш:**		

		-әсәрләр арасындагы охшаш, аермалы якларны билгеләү **Башкара алырга тиеш:** -рәсем белән әсәрне чагыштыра белү		
40	Матурлык дөньясы.	**Белергә тиеш:** -әсәрләрдә чагылдырылган табигать күренеш-ләрен аңлап, иҗади якын күреп, күзаллый белү **Башкара алырга тиеш:** -үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәләрен яхшыртуга ихтыяҗ формалаштыру		
41	Туган як – Идел көзгесендә.	**Белергә тиеш:** - Идел елгасы турында тирәнтенрәк **Башкара алырга тиеш:** - Үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәләрен формалаштыра		
42.	Туган көнгә – салават күпере	**Белергә тиеш:** һәр кеше үзе башкарган гамәлләре өчен үзе җавап бирергә тиешлекне **Башкара алырга тиеш:** Башкарган гамәлләрең өчен җавап бирә белү		
43	Табигать – серле дөнья	**Белергә тиеш:** - табигать телен аңлый белү **Башкара алырга тиеш:** - әйләнә=тирәлекне саклый белү		
44	Аккошлар-сак кошлар.	**Белергә тиеш:** -текст авторы һәм рәссамның аккошларны тасвирлауда охшашлык һәм аермаларын күрсәтү **Башкара алырга тиеш:** -укылган әсәрләрнең эчтәлеге буенча фикер алыша, сән.укый. укыганны сөйли, текстны кисәкләргә бүлү		
45	Сандугач – табигать җырчысы.	**Белергә тиеш:** -әсәрләрдә чагылдырылган табигать күренеш-ләрен аңлап, иҗади якын күреп, күзаллый белү **Башкара алырга тиеш:** -үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәләрен яхшыртуга ихтыяҗ формалаштыру		
46	Тылсымлы, кодрәтле үлән.	**Белергә тиеш:** -дәреслектә ориентлаша белү **Башкара алырга тиеш:** -шартлы билгеләрнең телен белү		

47.	Кирлемән маҗаралары	**Белергә тиеш:** -эшләнгән эшнең сыйфатын һәм дәрәҗәсен билгеләү **Башкара алырга тиеш:** - үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәләрен яхшыртуга ихтыяҗ формалаштыру		
48	Урман докторы.	**Белергә тиеш:** сән.уку, текст өстендә эшли белү **Башкара алырга тиеш:** -төрле сит-дән чыгу өчен оптимистик карарлар кабул итү		
49	Гөмбәләр серен белү кирәк.	**Белергә тиеш:** Ашарга яраклы гөмбәләр турында белү **Башкара алырга тиеш:** -әсәрләрне чагыштыра, төркемнәрдә фикерләшә белү		
50	Бану әби сабагы.	**Белергә тиеш:** Татар халык ашлары турында белү **Башкара алырга тиеш:** Әби-бабайларга, халкыбызының гореф-гадәтләренә хөрмәт		
51	Аш пешерү хикмәтләре.	**Белергә тиеш:** Татар халык ашлары турында белү **Башкара алырга тиеш:** Әби-бабайларга, халкыбызының гореф-гадәтләренә хөрмәт		
52	Татар халык ашлары.	**Белергә тиеш:** Картиналардан эстетик ләззәт ала белү **Башкара алырга тиеш:** -мәгънә барлыкка китерү		
53	Балалар дөньясы.	**Белергә тиеш:** -әсәрне мәгънәви кисәкләргә бүлә белү **Башкара алырга тиеш:** -мөст. фикерли, нәтиҗәләр ясый алу		
54	Бүрек-нәни көчек.	**Белергә тиеш:** драма әсәре буларак “Минем исеме- Бүрек” пьесасының башка жанрлардан аермасын белү		

55	Сатира белән танышу. Җанлы гәүдәләнешне чынбарлыкны тасвирлауда файдалану.	**Башкара алырга тиеш:** - рольләргә бүлеп уку осталыгн камилләштерү		
56	Бүрек-ышанычлы сакчы.	**Белергә тиеш:** -Әкият-драма буларак, әсәрнең үзенчәлекләрен әйтеп бирә белү **Башкара алырга тиеш:** - рольләргә бүлеп укый, логик фикерли белү		
57	Язучы катнашында үт-кән “Серле ачкыч” мәк.тәп клубы утырышы	**Белергә тиеш:** -Тема уртаклыгын табып күрсәтә белү. **Башкара алырга тиеш:** **-** дидактик материаллар белән эшли		
58	Бәбкә үстерү кыенлыклары	**Белергә тиеш:** - Сәнгать дөньясының үзенә хас үзенчәлекләрен фәнни эзләнүләр аша аңлата белү **Башкара алырга тиеш:** **-** әдәбият-сәнгать дөньясы, язучылар тормышы турында күбрәк белү		
59	Чыпчыкның да үз җыры бар	**Белергә тиеш:** -Мөҗәһит, К.Сибгатуллин, И.Туктар,Р.Корбан әсәрләре ярдәмендә матурлык төшенчәсен тоя һәм аңлый белү **Башкара алырга тиеш:** -күзәтеп, нәтиҗәләр ясый		
60	Яз галәмәтләре	**Белергә тиеш:** -язның төп билгеләрен таба белү **Башкара алырга тиеш:** - эшләнгән эшнең сыйфатын һәм дәрәҗәсен билгели		
61	Һәркемгә үз Ватаны кадерле	**Белергә тиеш:** -Ватан төшенчәсен конкрет күзаллый **Башкара алырга тиеш:** -Әсәрләрдәге уртак һәм аермалы якларны таба белү		

62	Татарстан флагы Дәүләт символлары	**Белергә тиеш:** -Дәүләт символларның ил тормышында әһәмиятле роль уйнавын аңлый белү **Башкара алырга тиеш:** - мөст. фикерли, нәтиҗәләр ясый алу		
63	Зур тарихлы батыр халкым.	**Белергә тиеш:** -Халык тарихының бай һәм горурланырлык икәнлеген аңлый белү **Башкара алырга тиеш:** - Тарихи үткәнебез, ата-бабаларыбыз тормышы белән кызыксыну		
64	Балачакның онытылмас мизгелләре.	**Белергә тиеш:** -бабаларыбызның авыр балачагы белән таныштырып, сугыш елларында халыкның күңел төшенкелегенә бирелмичә, киләчәккә өмет белән яшәвен күрсәтә белү **Башкара алырга тиеш:** - Декламация сөйләү осталыгы		
65	Авыр елларда.	**Белергә тиеш:** -Сугыш чоры балаларының фаҗигале язмышы **Башкара алырга тиеш:** -Әсәрләр арасында тел уртаклыгы		
66	Сөю – иң куәтле дәва	**Белергә тиеш:** - Укытучы ярдәмендә дәреснең максатын билгели һәм формалаштыра белү **Башкара алырга тиеш:** - әсәрләрне төрле темпта уку осталыгы, логик фикерли белү		
67	Кыю очучылар Һәркемгә якын ул туган як.	**Белергә тиеш:** - Укытучы ярдәмендә дәреснең максатын билгели һәм формалаштыра белү **Башкара алырга тиеш:** әсәрләрне төрле темпта уку осталыгы, логик фикерли белү		
68	Әдәби уку курсын йомгаклау тесты. Кабатлау, ныгыту.	**Белергә тиеш:**		

КУШЫМТА

Белем һәм күнекмәләрне бәяләү нормалары

“5” ле билгесе куела:

- Укыганда аңлап, сәнгатьле итеп, тиз, пауза һәм логик басымнарны урынлы куеп, дөрес интонация белән укыса;
- Әсәр эчтәлеген тулысынча, кыскача һәм өлешләп сөйли алса, укылган текстның планын төзеп, шул план нигезендә эчтәлекне бирә белсә;
- Төрле сүзлекләр белән төгәл эәли белсә, шулардан сүзләрнең мәгънәләрен таба белсә;
- Тексттан өзекләр, теге яки бу өлкәне чагылдырган эпизодлар табып, хикәя төзегәндә аларны урынлы файдалана белсә;
- 1 яртыеллыкта уку тизлеге минутына 85 сүздән
- II яртыеллыкта- минутына 95 сүздән ким түгел
-
-

-
- “3” ле билгесе куела:

Укыганда сәнгатьлелек җитмәсә, 3-5 хата ясаса; Яттан өйрәнгән текстны сәнгатьле итеп сөйли алса.

“4” ле билгесе куела:

- Сүзләрне дөрес әйтеп, йөгерек укый алса, укыганда логик басым, тыныш билгеләренә игътибар итсә;
- Текстны укыганда 1-2 хата җибәрсә;
- Әсәр эчтәлеген тулысынча, кыскача һәм өлешләп сөйли алса, укылган текстның планын төзеп, шул план нигезендә эчтәлекне сөйли белсә;
- 1 яртыеллыкта уку тизлеге- минутына 80 сүз;
- II яртыеллыкта уку тизлеге –минутына 90 сүз ,укыганда 1-3 хата булырга мөмкин;
- Ятлап укыганда, сәнгатьле итеп сөйләсә.
-
- Әсәр эчтәлеген тулысынча, кыскача һәм өлешләп, укытучы сораулары ярдәмендә генә сөйли алса, укылган текстның планын төзегәндә кыенсынса, шул план нигезендә эчтәлекне сөйләгәндә укытучы ярдәменә таянса;
- 1 яртыеллыкта уку тизлеге- минутына 75 сүз;
- IIяртыеллыкта сүзләп укыганда уку тизлеге – минутына 85 сүз;
- Яттан укыганда, хаталар җибәреп, аларны үзе төзәтә белсә.

“2” ле билгесе куела:

- Укыганда бик күп хаталар ясаса, сүзләр, иҗекләрне әйтеп бетермичә укыса;
- 1 яртыеллыкта иҗекләп,кайбер сүзләрне генә дөрес уку,иҗекләрне, сүзләрне төшереп калдыру, уку тизлеге-минутына 60 сүз;
- II яртыеллыкта сүзләп укый алмау, 6 дан артык хата, уку тизлеге минутына 70 сүз;
- Эчтәлек сөйләгәндә эзлеклелек сакламаса;
- Әсәр эчтәлеген сөйли алмаса, укытучы ярдәме белән дә, план төзеп, шул план нигезендә укылган әсәр эчтәлеген сөйли белмәсә;
- Яттан өйрәнелгән әсәрне сөйли алмаса.

Дәрестә уку буенча билге укучының телдән җавап биргәне,мөстәкыйль укыганы өчен куела.Билгегә укылган тестның күләме-уку китабының ½ бите булырга тиеш.